

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Arnesti Archi-Episcopi Pater, & Mater; Patris dignitas, opésq[ue] maximæ,
gratia apud Cæsarem Carolum. Caput II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Familia Dominorum de Pardubicz extincta,

Crugerus in Pulveribus Sacris, ult. Junij. Porro duplicem Familiam Dominorum de Pardubicz aut Pardowicz aut Bardobitz in manu scriptis invenio, Baronū alteram, alterā Equitū, ut ex manuscripto Aula Carolinae intelligi facile potest. Vtraque stirps perit: Illa Baronum in Clypeo Gallum album in aureo campo gerebat, hac dimidiatum Equum ut dixi; ex hac equestri ortum habuit Arneſtus, ut histori omnes observant. Illa usque ad Annum 1553. perduravit, eo enim Anno ultimus ejus familia, Sobieslaus de Pardovicz inter Barones Comitibus subscriptus invenitur.

Arneſti Archi-Episcopi Pater,
& Mater; Patris dignitas, opesq;
maximæ, gratia apud Cæsarem Carolum.

CAPUT II.

Arneſtus, cujus vitam scribimus, Patrem Arneſtum, seu, ut solebat subscribere, *Arneſtum de Pardubicz, & de Scara*, Matrem *Adeliczkam*, seu (quod hodie est) *Adelheyden* habuit, illustri Equitum & vetustâ profapiâ insignes & maximorum ditionū dominos; Matris genus ex antiquitate non traditur, sed illustre quoq; ipsum fuisse, magna nobilium antiquorum in ducendis faminis religio & summus in conjugiiis delectus, evincit. Multum sine dubio aberrarunt à vero, qui eum in vita Manuscripta veterè, *Arneſti militis Filium* fuisse legerent, vile aliquid de Natalibus Arneſti suspicabantur. Ignoravere scilicet perpetuum Antiquitatis morè, quæ clarissimos nativitate Equites, perpetuo nomine *Milites* appellat. *Baronum* enim familiæ apud

Milites in antiquitate Equestris ordinis viri appellantur.

apud Majores nostros Reipublicæ gubernacula domi occupabant, Militiæ honores ab *Equitibus* tenebantur, ut proprium jam Equitum esset militare, & *militēs* appellari. Quam unam præcipuam esse arbitror causam, cur plurimarum Equestrium familiarum antiquitates in obscuro apud Bohemos remanserint: Magistratu nimirum, quæ certa nota nobilitatis est, & in historiis facilius consignatur, *Equites* apud nos destituuuntur. Serò tandem sub *Sigismundo* Cæsare, & Bohemiæ Rege, quòd Equitum egregià & fideli operâ in patrio regno recuperando usus esset, admoventi Reipublicæ Judiciisq; assidere *Equites* cœperunt, ut alibi observatum à nobis est. Sed *Arnesti* Archi-Episcopi Patrem *Arnustum* Equestris ordinis Virum, autoritate tamen famâq; & opibus inter Proceres, *Carolo* Imperatori ejus nominis IV. (cujus tum Aula, Nobilitatis lectissimæ numero, & Procerum ex Imperio, Regnisq; omnibus affluxu celebrabatur) carissimum fuisse, ipse, quem dixi, *Imperator* in aurea quadam Bulla A. 1350. Cœnobio Glacensi data, significat, *Arnestumq; Archi-Episcopum, Principem dilectum, & Fratres ejus* (Bohullium, Smlonem, & Wilhelmum) *tum ob merita sua, tum propter genitoris ipsorum, cujus memoria in pace consistat, circumspeditionis industriam & constantem fidei puritatem, gratiosis semper favoribus prosequi, & amare se profitetur.* Apparet ex hoc loco, Munus aliquod publicum *Arnustum* Patrem gessisse, ut *circumspeditionem* suam Cæsari probare posset. *Castellanus* videlicet, & *Starosta* (quæ usitata illis sæculis erant nomina dignitatum) totiusq; *Glacensis Districtus* Præfectus, mortuo *Henrico* duce *Wratislawien*si ab ipso *Carolo* A. 1335. Glacii præsentē delectus, in gravibus illis inter *Ioannem* Regem Patrem & *Carolum* filium dissidiis, tam *circumspectè* utriq; se parti probavit, ut arcem munitissimam (Glacium) in obsequio filii teneret, Rege tamen Patre præcipite alioquin, & iræ suæ impotente Principe, perbenevolò uteretur. *Fidei* verò *puritatem*, quam Imperator commendat (cùm illa tempora hæresin non tulerint) sine dubio ad ardentem divini Numinis cultum, & singularem innocentiam vitæ, ac deniq; ad perpetuam in rebus sacris magnificentiam referre debemus. Ali-

In Notit. Regni Bohem.

Arnesti Patris dignitas & gratia apud Cæsarem Carolum. In Archivo Glacensi S. I.

Nota.

Starosta

VVeleslavin, in Calend. 30. Junii.

Arnesti Pater Castellanus Glacensis

Insignia Arnesti in Cathedrali Templo Pragæ.

Reverendis.
D. Sebastian.
Zbraslavv-
sky S. Metrop.
Eccl. Canon.
ita sentit.

Vide Hagek
1704. & lit.
Fundat. Glac.
M. 6.

Arnesti pa-
trimonium,
& divitiæ à
Patre.

quod hujus sanctæ magnificentiæ monumentum in Ecclesia Pra-
genſi ſupereſt; nam eam Eccleſiæ partem, quæ à Sacratio ad altare
S. Viti trahitur, totam ab Arneſti Patre eductam exiſtimant, cujus
rei indicium præbent in tholo, & fornice templi altiſſimo, ex-
preſſa vetuſto opere inſignia, *Equus dimidius candidus in Campo*
Ceruleo. Plura de Fide, Pietate, ac dignitate *Arneſti* adferre ex
Antiquitate non poſſum, ſed quantum animi opibus, tantum di-
vitiis ac Fortunæ muneribus cumulatus inter Equites *Arneſtus*
eminuit, id adeò ex *Caſtellani* dignitate, inter tot illuſtriſſimos
competitores, id ex *vita Auſlica*, & filii *Arneſti* foundationibus di-
tiſſimis (quas ex patrimonio ſuo non opibus Archiepiſcopatùs ex-
citâſſe ipſe ſcribit) deniq; ex Teſtamento facile patet, certumq; eſt
Arneſtum filium, cùm Pragâ Glacium iter haberet, potuiſſe eâ
ratione iter dividere, ut in paternis tantùm ditionibus pernocta-
ret; nam ut taceam ea, quæ in diſtrictu Glaceniſi *Arneſtus*, *Smilo*
deinde ac *Wilhelmus* tenebant, *Arneſtus* Pater moriens *Hoſtinnam*
Arcem ad *Brodam* Civitatem, *Luban*, *Bukowinam*, *Czyrnam*, *O-*
ſtrzeſſan, *Hrzmin*, *Wazicze*, *Sedlyſce*, arcem deinde munitiſſimam
Pardubicz cum *Civitate Nova*, totamq; amœniſſimam illam, &
vitæ commodis, avium ferarumq; multitudine celebratam Provin-
ciam, *Arcem Scaram*, *Lhotam* geminam *Przevoſianam* & *Bi-*
barskam, filio *Arneſto* reliquit. Rara illo ſæculo opum felicitas,
quo nobiliſſimæ etiam familiæ unâ aliquâ villâ, commodè & ſplen-
didè ſatis, conditionem ſuam & nobilitatem tuebantur. Hæc de
Arneſti natalibus, ac Parentibus, jam propiùs ad ipſum cujus gra-
tiâ hæc memorata ſunt, veniamus.

Notæ in Caput II.

DE *Pardubicz* & de *Scara*. *Virumq;* loci nomen
eſt; ſcio nihilominus *Scaram* apud veteres *Bohemia* *hſtoricos*
turmam Equitum appellari. *Cosmas Pragenſis* lib. 2. *Chronici* A. 1074.

Wra-

Wratisslaus, unam Scaram ex electis militibus pretio conduxit &c.

Arnesti militis filium. Ad euellendum hunc vulgi errorem Lupacius (in Calendario historico 12. Martij) disertè addidit: ARNESTUS militis, id est Viri Equestris ordinis filius, & Hagek: Arnestus Arnesti generosi Equitis filius. (Bohemice *Čatečného Rituše Syn*) carent cā voce Latini, quā nos Illustrē Equitem, & ortu nobilem, qui militia gloriā affectet, exprimimus, idēque paupertate verborum, Militem aut Equitem appellant; aptius hodie Itali Cavaglierum. Neque uni Bohemia, sed alijs gentibus id quoque usitatum Illustrissimos bello viros Milites appellare. Vide Laurentium Schraderum in Monumentis Italia plurima Epitaphia adferentem, in quibus illustrissimi quique nobilitate Viri, appellatione Militum in sepulchris ornantur.

Hagek. A. 1349.

Militis nomen appellatio Nobilitatis.

fol. 12. & 13. maxime circa Ann. 1377.

Totam ab ARNESTI Patre eductam. Ego hanc omnem gloriā putārim potius ad filium pertinere; constat A. 1343. jacta prima Pragensis Ecclesia fundamenta; at qui probabile est, biennio ante ARNUSTUM Parentem Scaræ obiisse, id indicare videtur scriptum A. 1341. Testamentum, quod postea referetur.

Hagek. A. 1343. Lupac. 1344. 12. Jul. VVclif.

Divitijs inter Equites. Graviter hallucinabitur, qui ex hodierno rerum apud nos statu, Equestris ordinis quondam potentiam, metiri volet: multi Equites olim auctoritate Barones provocabant, divitijs aliquando superabant. hinc illa de Regalibus, Sceptro, Corona, Pomo, &c. ferendis, Barones inter & Equites, in Coronationibus Regum, veteres controversia. similitates item & odia, quibus saepe comitia Bohemica velut fluctibus jactabantur; nec ignorare possumus opes, multitudinem ditiorum, ac pecunias, quibus olim Equitres familia ad Baronum invidiam, abundabant. ex his Liczek, & Nicolaus de Bubna Domini in Zamberg; quorum prior Ernesto Duci Bavariae, qui Comitatum Glacensem a Domino de Perenstein emerat, alter verò A. 1578. Regi ipsi de Terminis litem indixit. sumtus in eam litem quæ annis quadraginta tracta est, facti ad 75. Sexagenarū millia (id est aureorum 29. millia & quod excurrit) ascendere. In ea classe patrum & avorum memoria censebantur Equites: Treczkæi de Lippa, Wize-

Equitum olim apud Bohemos divitiarum.

Hagek. 1320.

Manuscripta Varia Barth. de Drahenicz in hist. suor. temp. M. S.

Eluvius l. 3. Glaciog. C. 2.

pa, (post Barones) Wrzesovecij, Daupovecij, Laubskij, Czerninij, Kaplirzj, Pessicij, Sudæ, Malovecij in Hluboka, Sekercæ, Ruti, Zylvari aliq; complures.

Arnesti Nativitas, Patria, Fratres item, eorúmque in Aula Caroli Cæsaris authoritas.

CAPUT III.

QUOD ex præsentis luce in subterraneos quosdam specus descendentibus evenire solet, ut oculorum sensum amittere se subito putent, priusque manu res tangant, quam oculis percipiant, idem mihi deorsum in Antiquitatem,

Quo anno & die natus sit Arnestus

Lupac. in Calo historico 25. Martij.

Locus Nativitatis.

Hagk. A. 1364.

S. Procopius Abbas in eodem loco natus.

eunti fateor accidere, tantæ circa primam ARNESTI ætatem tenebræ, adeò etiam Annus, quo nasci talem ac tantum Præfulem DEUS voluit, ignoratur. Proximè ante initium sæculi, 1300. ARNESTUM natum, fateamur necesse est, ut in ejus obitu probabo. Nescio unde *Lupacius* insignis historicus acceperit: Arnestum 25. Martij editum esse, sed annum non addidit. id si ita est, apparet divinæ providentiæ consilio factum, ut qui *Beatissima Virginis* gloriam annunciaturus erat in populis, consecrato ejus nomini die, velut sub Virgineo *Maria* sidere, & lunâ DEO plenâ, nasceretur. Quæ fortasse causa fuit, cur idem ARNESTUS hunc diem carum, semper ante oculos habuerit, atque etiam templis honorârit. ARNESTUS infans à Patre vitam & nomen accepit; Locum, in quo natus est, annotavere scriptores, sed in diversa discedunt: Nam *Hagk Bohemæ* historiæ Pater, in Caurzimensi Districtu, tribus ab urbe Pragâ milliaribus, proximè ad Bohemicam *Brodam*, in arce *Hofstinna* (paternâ scilicet in domo) natum scribit; *Procopius Lupacius*

simò